

Innspill til kommuneplanens samfunnsdel

Hamarøy næringsforening – Hábmera æládussiebrre (HNF) har hovedfokus på næringslivets rammebetingelser og bidrar til utvikling og samhandling i næringslivet i Hamarøy kommune – Hábmera suohkan. Hamarøy næringsforening er en frittstående og uavhengig organisasjon, basert på formelt medlemskap.

Våre delmål er å bidra til et sterkt næringsliv og være et talerør for næringslivet i Hábmera suohkan – Hamarøy kommune i saker som kan berøre næringslivet.

Hábmera suohkan – Hamarøy kommune har demografiske utfordringer. Dette skaper ringvirkninger på flere nivå. Befolkningen har lavere utdanning enn gjennomsnittet. Lav utdanning er en faktor som påvirker helse og deltakelse i samfunnsliv, som igjen påvirker kommunens inntekt og tjenesteyting. Å få opp utdanningsnivået i befolkningen blir derfor viktig for kommunen. Næringslivet i kommunen trenger i stor grad å rekruttere til kunnskapsarbeidsplasser, så å ivareta et sterkt, lokalt forankret skoletilbud er viktig for et bærekraftig samfunn. Kunnskapsutvikling må, sammen med næringsutvikling, komme først. Slik kan et lokalsamfunn konsentrere seg om likeverdige tjenester i et livslangt perspektiv.

Infrastruktur blir viktig i et næringsperspektiv. Logistikk som kaier, ferdselsveier til sjø og land, kollektivtrafikk stedlig, lokalt og regionalt, digital infrastruktur og areal til arealkrevende næring er alle faktorer som krever et langsiktig perspektiv og strategi. Det mangfoldige næringslivet har ulike behov for areal, og bruker areal ulikt. Dette må balanseres både i planer og utviklingstrekk.

Mangfold krever kløkt og balanse.

Næringsutvikling

HNF støtter kommunens ambisjon om å bidra til et sterkt næringsliv. Alt henger sammen med alt, og et sterkt næringsliv bidrar til bostedsattraktivitet og styrker kommunens muligheter til å yte gode likeverdige tjenester.

Vi ønsker spesielt at kommunen har søkelys på å være en næringsvennlig kommune, der kommunen spiller på lag med næringslivet og er i aktiv dialog.

For det lokale næringslivet betyr en næringsvennlig kommune at kommunen er proaktiv, tar egeninitiert kontakt med næringslivet og er opptatt av næringslivets behov, fremtidige planer, hva kommunen kan bidra med for å få stabilitet og/eller vekst. Kommunen må handle som en partner.

Hábmera suohkan – Hamarøy kommune næringsliv er mangfoldig. HNF mener at kommunen må legge til rette for næringer som er tuftet på samisk tradisjon, nordnorsk kultur og areal- og naturgitte fordeler.

Kommunen vår har nær tilgang til ressursene i havet. En satsning på sjømat og havfiske er naturlig. Å balansere næringene med tanke på bærekraftig utvikling og mulige konfliktlinjer er nødvendig.

Dette gjelder også kraftproduserende og kraftkrevende industri. Vi har naturgitte fordeler som er attraktive, og som er sentrale i det grønne skiftet. HNF er positive til en sterkere utvikling av industriareal der vekstpotensialet ligger, og imøteser en ja-kommune for næringer som gir mange arbeidsplasser og høye inntekter pr areal disponert. Infrastruktur for vekstnæringer må tilrettelegges umiddelbart slik at disse er disponible når muligheten for vekstarbeidsplasser oppstår.

Den største delen av vårt mangfoldige næringsliv er små AS eller enkeltpersonsforetak som trenger en næringsvennlig kommune med kraft, energi og mulighet til å være støttespiller og veileder. HNF deler derfor kommunens ambisjoner om rask saksbehandling og oppfølging av saker fra næringslivet. Vi skylder dog å minne om at dette også krever at det stilles ressurser i form av hender og kompetanse, og mener selvfølgelig at det bør være en dedikert ressurs for dette arbeidet. Beslutningshastigheten som næringslivet trenger, kan ikke la seg stoppe av byråkratisk sendrektighet.

Pandemien 2020-2022 har gitt nye muligheter og holdninger når det gjelder arbeidssted og bosted. HNF er av den mening av Hábmera suohkan – Hamarøy kommune skal opprette infrastruktur for kontor- og skolefelleskap for de som kan og ønsker å bo i kommunen, men har arbeidsplassen eller skoleplassen sin fysiske et annet sted. Dette krever vertskap, lokaler og utstyr, men vil gi kunnskapsarbeidsplasser til kommunen, og tilhørende skatteinntekter. Denne muligheten må gripes raskt.

Hábmera suohkan – Hamarøy kommune er en mangfoldig kommune, med et mangfoldig næringsliv. HNF deler Hábmera suohkan – Hamarøy kommune sine ambisjoner for å styrke næringsliv i et lulesamisk perspektiv. En utfordring for det samiske næringslivet i kommunen er at det kun er deler av kommunens bygder som er i STN området for tilskudd for samisk næringsliv. HNF mener dette bør være en ambisjon for kommunen at hele kommunen kom med i denne tilskuddsordningen.

Satsningen på UE og smart innovasjon er verktøy som på lang sikt kan bidra til å styrke arbeidsplassene våre. Dette er metodikk som HNF støtter fullt ut, og som er arena der næringslivet kan bidra til løft sammen med offentlig forvaltning.

Hábmera suohkan – Hamarøy kommune har naturgitte fordeler som tiltrekker kreative næringer. Kreative næringer er gjerne kjennetegnet av å være enkeltpersonsforetak. Enkeltpersonforetakene representerer både den kunstneriske kjernevirksomheten og gründerpotensialet i næringen. HNF vil derfor utfordre kommunen i å etablere et fellesskap,

fysisk og lokalt, for utvikling av kreative næringer. Denne kan følge samme tankegangen som et kontorfellesskap gjør, og ha en rolle som vertskap, markedsfører og veileder for de kreative næringene.

Bolyst

HNF deler kommunens ambisjon om å løfte frem bolyst, og ønsker også å løfte frem **blilyst** som ambisjon for kommunen. Å sikre arbeidskraft til kommunens næringsliv og offentlige tjenester er nødvendig for å sikre et bærekraftig næringsliv i en bærekraftig kommune.

HNF ser på bolyst som en konsekvens av flere faktorer. Relevante boliger for innbyggerne er en faktor. Kommunen bør legge til rette for boligtomter, infrastruktur og tilbud av boligtyper som passer ulike livsløp – det være seg en enebolig i ruralt område eller leilighetskompleks i sentrale utviklingsstrøk.

Utfordringer med rekruttering av arbeidstakere er en felles skjebne i regionen. Rekruttering handler om å markedsføre regionen, tiltrekke seg søkere og beslutte tilsetting – men også om å inkludere i lokalsamfunnet, gi tilflyttere tilhold og forankring i sitt nærområde og sikre anerkjennelse slik at vi unngår utenforskap. Dette krever mer enn arbeidsgivers inkludering på arbeidsplassen og kommunal administrasjon som gir bolig og møteplasser, tilflyttere trenger også å blir sett og anerkjent som bidragsyttere til bygda. Frivilligheten blir sentral i dette arbeidet, og HNF ønsker samarbeid med kommunen og frivilligheten i løftet som trengs med rekruttering, og mener rekruttering må sees i et videre perspektiv enn en arbeidskontrakt mellom to parter. Dette skaper blilyst.

Den digitale utviklingen setter retning og skaper muligheter. HNFs medlemmer lever og har sine bedrifter i små og store bygder. Urbanisering er en megatrend som Hábmera suohkan – Hamarøy kommune taper mot, men en sterk digital infrastruktur i alle bygder kan være et konkurransefortrinn som kan tiltrekke seg de som setter miljø og bærekraftig utvikling høyt.

Kommuneplanens samfunnsdel er målrik og ambisiøs. HNF deler mange ambisjoner, men savner en ambisjon der innvandrere og flyktninger ses på som en ressurs. Dette gjelder både inkludering i samfunnsliv, som fremtidig arbeidskraft og involvering i kunnskapsutvikling. Et delmål som reflekterer en ambisjon her, vil imøtekommes.

Oppsummert

Dette er viktig for Hamarøy næringsforening – Hábmera æládussiebrre:

1. En næringsvennlig, proaktiv kommune med **dedikert 100 % ressurs som næringslivskontakt**
2. **Arealplaner** og areal tilrettelagt for **sjø og landbasert næring**
3. **Digital infrastruktur** som **overgår** tilbudet i urbane strøk
4. En kommune med **helhetlig og likeverdig** handling for alle bygder, kulturer og næringer

5. **Samarbeid** mellom offentlig tjenesteyting, frivillighet og næringsliv i saker som for eksempel **rekruttering, helsetjenester og markedsføring av det lokale tilbudet**

HNF ser frem til et sterkt og nært samarbeid med administrasjon og politikere i Hábmera suohkan – Hamarøy kommune, med samhandling tuftet på respekt for hverandres roller og høyde for ulike perspektiver,

For Hábmera æladussiebrre – Hamarøy næringsforening

Rita Fridfeldt